

UIT HET DAGBOEK VAN MR. J. VAN WIJNGAARDEN

Deel 9 (24-11-1881 t/m 25-11-1884)

24.11.1881: sMorgens om 7 uur liet men ons zeggen dat Dirk Wermeskerke stervende was. Ik ging er met Betje dadelijk heen en vonden hem reeds overleden. Hij is juist 30 jaar en 5 maanden, dus wel jong overleden. Zijn kindje was 26 dezer maand juist 4 maanden. Na het ontbijt ging ik weer naar het postkantoor om eenige dingen te bespreken en ging toen een 20tal briefkaarten schrijven aan vrienden, familie en kennissen. sAvons nog een half uur bij de familie op het postkantoor geweest. Zij hadden erge hoofdpijn.PRIVATE

12.1.1882: Te half een naar het Oranjekoffyhuys en 6 leden geballoteerd voor 't genootschap, die allen werden aangenomen. Tot half 2 er gebleven. De stad was vol vlaggen, daar hedenmiddag de oudste dochter van C.D.Knook aantekent met Metz. Na den eten rondgewandeld. Na 8 uur kwamen nog enige mensen inloopen, die na de serenade en fakkeloptocht bij Knook hadden staan kijken.

***Oranjekoffijhuys is nu taveerne Antiek; komt in het dagboek ook voor als Oranjesocieteit. Met het genootschap wordt bedoeld het in 1850 opgerichte Genootschap D.V.W.: Door Vriendschap Werkzaam.

Die dag deden ondertrouw: Hendrik Metz, predikant, 23 jaar, geboren te Amsterdam, wonende te Utrecht, zoon van Arnoldus Metz en Adriaantje Soetens en Cornelia Joanna Knook, 21 jaar, geboren en wonende te Willemstad, dochter van Cornelis Dankert Knook en Anna Burgers. Bij hun huwelijk (op 26 jan.1882) waren o.m. getuigen Arie Sonneveld Pzn, 64 jr, broodbakker, toen wethouder, als oom van de bruidegom (Sonneveld was gehuwd met Josina Soetens) en Jan Adrianus Knook, 52 jaar, apotheker te Dordrecht, oom van de bruid.

31.1.1882: Mevr.Luteyn geinviteerd meede te gaan naar de rederijkersvoorstelling met nicht van Rijn, die smiddags bij ons zat. Na thee drinken te 7 uur naar de voorstelling gegaan. Het was zeer vol en onze harmonie speelde in de pauze. Er werd gegeven "Het is een boer niet wijs te maken hoe een soldaat aan de kost komt". Het duurde tot elf uur. Toen dadelijk huiswaarts gegaan en met gestoofde kabeljauw gesoupeerd.

***Mevrouw Luteijn is Pieternella Adriana Luteijn, geboren Vorstheuvel la Brand, afkomstig uit Zierikzee; haar man, Adriaan Luteijn, was sinds begin januari 1882 directeur van het Post en Telegraafkantoor te Willemstad.

Nicht van Rijn is Pietronella Diederika Cornelia Vrins, die gehuwd was met de architect (en later burgemeester) Hendrik Anthonie van Rijn.

15.2.1882: Van vrouw Doff 3 halve kilo's zalm gekocht @ 1,25, zij had er een gevangen van 28 halve kilo's, die wij smiddags gegeten hebben.

19.2.1882: (Zondag) Heden koningsverjaardag, maar behalve een paar vlaggen merkte men er niets van.

23.2.1882: Om half 9 met And.Schippers en zijn vrouw naar haar vader J.A.Maris om te gaan inventariseren. Wij werden door de knecht gehaald. And.v.Sliedregt, die medetaxateur was, reed ook mee. Aldaar gekomen kwam ook de familie uit Dinteloord en L.Segboer en C.Dane. Wij bleven er eten. Om 8 uur werden wij weer door den knecht thuis gebracht.

***Andries Schippers, geboren 17.5.1847 te Willemstad, bouwman, was gehuwd met Anna Adriana Maris, geboren 29.12.1840 te Dinteloord. Dit echtpaar woonde in 1882 B 78.

10.3.1882: sNachts veel last van kiespijn gehad. Brief van de Lint dat het stoomgemaal was afgestemd.

***De familie van Wijngaarden bezat een hofstede in Numansdorp, bewoond door Cornelis de Lint(van Wijngaarden). De stemming over het stoomgemaal zal dus vermoedelijk betrekking hebben op een poldervergadering te Numansdorp.

19.4.1882: Lief weer maar toch koud. Om 10 uur J.Donkers bij mij gehad, doch niet lang, daar ik met den burgm. en Ary Sonneveld naar 't school te Oudemolen ging rijden. Heden antwoord van

den Kantonregter over de bloedverwanten erve W.Schippers. Om 10 uur weggereden en op den dijk bij Strootman opgehouden, om de pillen van Henri af te geven. Toen 't schoolhuis en daarna de school opgenomen. Niet uitgespannen, maar weldra weggereden na bij van de Noort het paard te hebben doen vasthouden door de meid aldaar. sMiddags bij Andries en Jacob Schippers geweest om de vergadering der bloedverwanten te doen bijwonen, doch zij wilden niet, evenmin als Aart Schippers. Toen concept oproeping gemaakt en savons bij L.v.d.Gijp wezen brengen met de beschikking Kantonregter en inventaris.

2.6.1882: Na den eten te 3 uur naar 't sterfhuis gegaan van de heer N.Dane en met de raadsleden en burgm. mede den overledene grafwaarts gebragt. Ik bleef er een kop thee drinken en na 't vertrek der overigen aan de familie het testament voorgelezen.

***Op 31.5.1882 te Willemstad overleden: Nicolaas Dane, 81 jaar, ongehuwd, zoon van Jacob Dane en Maaijke Huibertse Punt. Dane was aannemer en stadsarchitect geweest; raadslid van 1849 1881 en wethouder van 1851 1871.

Ook was hij enkele jaren ouderling in de Ned.Herv.Kerk geweest, namelijk van 1853 1855 en van 1869 1871.

7.7.1882: Te 6 uur naar de Hoop gegaan en aldaar het huis van de heer N.Dane geveild. Het werd ingezet door J.Schippers voor 2850.

21.7.1882: Om 4 uur zijn Ploon en Betje met mevr.Brand, mevr. Eichholz en Marie gereden naar Hellewijk, waar zij met mij gevraagd waren. Ik kon niet door de verkoop heden. Om 6 uur naar het Oranjekoffijhuis gegaan en aldaar het huis van N.Dane verkocht. Het werd afgemijnd voor 3340 door C.Dane. Onder een stevig glas wijn (ook champagne) tot 9 en half aldaar gebleven.

22.8.1882: Na den eten met v.d.Hil gewandeld en wezen zien bij den molenaar alwaar door den wind een roede van de molen was afgewaayd.

8.10.1882: sMorgens regenachtig weer. Om elf uur kwam de schoolmeester Corbijn met een aantal schoolkinderen, die aan v.Beekum cadeaux kwamen brengen ter gelegenheid zijner 25 jarige echtvereniging. Ik had met Ploon en Bet een zilver olie en azijnstel gegeven. Na koffydrinken kwamen de heer en mevr.Gauthier uit Streefkerk met hunne dochter Philippine en hun zoon Piet. Stevig glas port gedronken voor den middag. Ook de Burgm. en zijn vrouw kwamen filisiteren, die ook een prachtig cadeau gegeven hadden. Te 5 uur gingen wij aan tafel met ons 26en. Te 8 uur vertrok de heer Gauthier en zijn vrouw, doch zijn kinderen mochten nog wat blijven. Na het diner een kop thee gebruikt en wat aardigheden gehad en toen aan 't dessert dat tot 2 uur duurde. Er werd een stevig glas wijn en champagne gebruikt. Toen vertrokken al de ouderen, doch de zoon en dochter van de heer Gauthier bleven er logeren.

***Dit feest vond plaats te Noordeloos, waar het zilveren echtpaar Cornelis Johannis van Beekum, genees en heilkundige en Aartje van Wijngaarden woonde. Zij waren op 8 oktober 1857 te Willemstad getrouwd.

14.2.1883: Er lag thuis een aangeteekende brief van den ontvanger der registratie, waarin procesverbaal van beboeting wegens gebruik van oude maten in 't proces van zeeschade.

19.2.1883: Heden koningsverjaardag. Savons was het nogal levendig op straat, daar de Harmonie op de Paradeplaats muzijk maakte in een soort van kiosk.

2.5.1883: Gisteren deede de Burgemeester C.Maris Hz in de vergadering mee, dat hij zijn ontslag als burgemeester had aangevraagd. Heden brief aan den Commissaris des Konings om van Rijn te recommanderen.

5.5.1883: Te bij 12 uur kwam men mij en Betje roepen voor de Schouwen Duiveland. Te 3 uur waren wij te Rotterdam. Wij reden met de tram tot de Delftsche Poort en namen plaats tot 'sHage alwaar wij te 4¼ uur waren. Gelink en Pien stonden aan het station. Savons naar de Comedie, alwaar Fedora door Sarah Bernard zou gespeeld worden. Wij waren er te 8 uur. 'tWas er stikvol en warm.

Zij speelde keurig. Te elf uur was 't afgelopen. Voor het hotel Vieux Doelen, waar zij gelogeed was, was een groote foule menschen. Er werd haar eene serenade gebragt. Ik bleef met de dames nog even zien.

*** Gelink was gehuwd met een nicht van mr.J.van Wijngaarden, Cornelia de Bruin. Zie Ravelyn 5/5 onder 24.5.1864 en Ravelyn 7/2 onder 6.7.1871.

*** Henriette Rosine Bernhardt, zich noemende Sarah, was een Frans toneelspeelster (geboren 22.10.1844, overleden Parijs 26.3.1923). Haar moeder was een HollandsJoodse muziklerares, haar natuurlijke vader een Franse ambtenaar, die de kinderen in een kloosterschool liet opvoeden. Na haar opleiding aan het Conservatoire kreeg Sarah Bernhardt haar eerste rollen aan het Gymnase, de Porte St.Martin en in het Odeon. Sinds 1872 behaalde zij in de Comédie Francaise schitterende successen speciaal in het klassieke en romantische repertoire. In 1880 verbrak zij haar contract met de Comédie en begon een tournee door Amerika. In 1882 huwde zij de Griek Jacques d'Amala, als toneelspeler bekend onder de naam Daria. Zij begon toen aan een tournee door Europa. In 1888 volgde een tweede tournee door Amerika. Zij gaf zelf enkele blijspelen uit.

6.5.1883: Na 't ontbijt met Betje gewandeld, de Ruitersstraat uit en op de brug op de tram gegaan en met de trein van 11.16 uur naar Breda gereden. Op het Beursstation moesten wij een groot half uur wachten en gebruikten daar een kop koffij en waren te 2¼ te Breda. Wij reden in de omnibus mee tot aan het huis van broeder Henri, alwqaar wij eerst ons wat verfrischten en verkleedden en toen op de receptie gingen die ter gelegenheid zijner zilveren bruiloft werd gegeven. Te 6 uur gingen wij met heel het gezin en de logees naar het Hotel La Couronne waar het diner zou plaats hebben. Wij zaten met ons 44en aan tafel. Het was een keurig diner en voor het dessert werden er eenige toneelstukjes uitgevoerd door jongelui, daar het tegelijkertijd het engagementsfeest van Aartje was met luit.v.d.Hoog. Na het dessert werd ook gedanst. Wij bleven tot 4¼ uur en dronken toen (de logees van Henri, namelijk de mannelijke) nog een flesch rijnwijn en gingen smorgens van den 7e om 5 uur naar bed.

*** Aartje van Wijngaarden, geb.21 sept 1861 te Breda als dochter van dr.Hendrikus van Wijngaarden, huwde 18 april 1884 te Breda met M.C.van der Hoog, geboren 20 okt 1861 te Krimpen a.d.Lek; later was hij luitenantgeneraal der artillerie.

15.5.1883: Vandaag is de kagchel weggenomen. Savons met v.d.Hil bij C.D.Knook geweest om over de overname der societeit te spreken met G.Groenhof uit Arnhem.

30.5.1883: Met de heer Alphert de zaal wezen zien in de kazerne waar de kinderen hedenavond bal hebben en ook de cantine. Na den eten conditie voor v.d.Tempel geschreven en afschriften testamenten etc. Om 6 uur met A.v.d.Hil naar het kinderbal in de kazerne wezen zien.

4.7.1883: Om 12 uur met majoor Otterloo en zijn dochtertje met de stoomboot 'Throui' naar het fort de Ruiters gestoomd en aldaar de torpedomagazijnen bezigtigd. Na geruimen tijd alles nauwkeurig in ogenschouw te hebben genomen, gevaren naar de Ooltgensplaat en aldaar met luit. Bos en Lermont het te bouwen kazernegebouw gezien en toen het dorp overgewandeld en in een logement een glas bier gebruikt. Er kwam toen een harde bui opzetten, die zich in regen oplostte toen wij weer aan boord der stoomboot waren, waarmee wij te 4 uur ruim te Willemstad in de haven waren. Toen dikke paling gegeten (Ik had er gister een van 3 pond schoon van Bosters gekregen).

*** Zie C.van Mastrigt, De Torpedoversperring van het Hellegat in Ravelyn 7/1 pag.9.

7.7.1883: (Den Haag) Smorgens te half 7 opgestaan en mijn dagboek bijgeschreven. Na het ontbijt met rijtuig gereden met Gelinck en Cornelia naar 't Hollandsch Station om per spoor naar Amsterdam te gaan, alwaar wij te 10 uur waren. Per tram over den Dam naar de P.C.Hoofstraat digt bij het tentoonstellingsgebouw, hetwelk wij door een zijingang binnengingen. Eerst trok onze aandacht eene Indische pagode en 't standbeeld van Joh.Koen. Toen gingen wij het gebouw binnen van de koloniale tentoonstelling en zagen daar O.I.inboorlingen, waarvan er enkele in kano's voeren. Ook hoorden wij O.I.muziek, die niet mooy maar erg eentonig was. Toen even in de machinegalerij en vandaar naar de ville de Paris (inzendingen van Parijs waaronder gebouwen in doorsnede op verkleinde schaal). Daarna de bloemententoonstelling gezien en voor 25 ct extra de Surinaamse inboorlingen, alwaar Gelinck nog een roosje kocht van een negerin. Daarna de

schilderijen wezen zien waaronder zeer mooie. Vervolgens het middenpad van de algemeene tentoonstelling waarna wij in de volks restauratie een broodje eyeren gingen gebruiken, vervolgens de zijgalerijen gezien tot dat wij moede werden, zoodat wij, na nog de werkmanstentoonstelling gezien te hebben in een tent onder een glas limonade wat gingen zitten rusten. Toen nog van binnen het paviljoen van den koning gezien en ons weer per tram naar het Centraal Station laten brengen, vanwaar wij te 5 uur vertrokken en te half 7 in Den Haag waren.

8.7.1883: Daar ik heden nog eens naar de tentoonstelling wilde gaan, was ik reeds bij tijds op en ging na ontbeten te hebben om 8 uur de deur uit. Na in Amsterdam gekomen te zijn, per omnibus naar den Dam gereden en ging ik met een havenbootje naar de Amstelstraat om het panopticum te zien. Zoo ook de eerste als ook de tweede etage waren keurig mooi. Mij dunkt het is fraayer dan het museum van Mad.Tusseaud dat ik in Londen gezien heb, voornamelijk door de fraaye groepen. De chambre of horror is echter niet zoo uitgebreid. Ik ging toen weer naar de tentoonstelling en reed een gedeelte met de tram. Weer zeer veel moois gezien, teveel om op te noemen. Te 2 uur ging ik het muziek hooren, bij de Holl. restauratie en gebruikte daar wat. Toen weer rond gewandeld, ook de Telphoon gehoord. Het was muziek die te Buiksloot werd gemaakt 1½ uur afstand en die men even goed hoorde als of men er bij was. Ook een geruime tijd vertoeft in de galerie du travail en nog een schaartje gekocht. Ook weer eenige tijd besteed om nogmaals in de schilderijenzaal de fraaiste stukken te zien. Te half 6 ging ik weer heen en daar de trams zoo vol zaten, dat ik er niet meer bij kon, ging ik te voet verder.

16.7.1883: Met v.d.Hil gewandeld en met hem en J.A.Maris die ons tegen kwam, de Rijkspaarden wezen zien in de stal van de societeit.

18.7.1883: Smorgens weer buijig en regenend. In de voornacht had het zwaar geonweerd. De oliemolen te Klundert is afgebrand, waarschijnlijk door 't onweer.

19.7.1883: Heden stond in de N.R.Courant dat van Rijn benoemd was tot Burgemeester alhier. ***Hendrik Anthonie van Rijn was burgemeester van Willemstad van 1883 1901. Hij was gehuwd met Pietronella Diederika Vrans, een nicht van mr.J.van Wijngaarden. Zie ook Ravelyn 11/1 onder 21.5.1880.

3.8.1883: Om half 10 met den weth.A.Sonneveld naar Oude Molen gereden in een groen gemaakt rijtuig met 2 paarden om van Rijn af te halen. Twee jonge meisjes, een van Bossers en een van G.Groenhof, reeden tot aan de dijk mee om den Burgr. een krans aan te bieden. Te half elf waren wij te Oude Molen alwaar de eerewacht te paard reeds was en waar van Rijn ook al was gearriveerd. Eerst bij v.d.Noort een kop koffij gedronken en toen in het rijtuig met den Burgr. weggereden. Het was mooi weer en het was vol menschen. Op den dijk bij het eind der straatweg slooten zich aan den stoet aan een optogt van verschillende gilden met met hunne feestwagens voorafgegaan door de muzijk der harmonie. Wij konden slechts langzaam rijden en waren over 12 uur in de stad. Aldaar eerst de straten rondgereden en toen voor het versierde raadhuis afgestapt, alwaar van Rijn door den raad werd ontvangen en door A.Sonneveld geïnstalleerd, waarop hij in gepaste woorden antwoordde. Te 4 uur gaan zien naar de volksspelen op de paradeplaats, alwaar op een groen gemaakte kiosk muzijk door de harmonie werd gemaakt. De stad was vol volk. Te half acht gingen wij (de raadsleden) bij van Rijn een glas wijn drinken. Te 9 uur gingen wij gezamenlijk naar 't vuurwerk op de paradeplaats zien en naar de muzijk hooren tot half elf. Toen een broodje met zalm bij hem gebruikt en tot 12 uur gebleven.

28.9.1883: Er waren per postpakket mooie druiven van Antje uit Numansdorp gekomen. Toen kwam van Rijn nog met de lijst voor liefdesgift wegens de ramp op Java. (uitbarsting van de vulkaan Krakatau op 26.8.1883. De aswolk bereikte een hoogte van wel 50 km, verspreidde zich door de atmosfeer en deed over grote delen van de wereld de hemel blauwgroen kleuren. vM)

16.10.1883: In huis gebleven tot half 8 en toen even bij buurman van Sliedregt geweest alwaar de beroepen Ds.van Manen was met zijn vrouw, die de plaats hadden wezen zien. Aldaar was de kamer vol. Ik bleef er een half uurtje.

Ds.Lambertus van Maanen, geboren te Polsbroek op 13 nov 1832, was 3 okt.1883 beroepen; hij was toen predikant in Schelluinen. Van Maanen was in 1871 te Tholen gehuwd met Cornelia

Adriana van de Burght. De gemeente Willemstad was vanaf 31 okt.1880 vacant geweest. Van Maanen bleef hier tot april 1895; hij werd toen predikant te Boxmeer.

20.10.1883: Betrokken lucht. Voor achten met P.de Groot even buiten de waterpoort geweest. Om elf uur J.M.Maris bij mij geweest en A.J.Punt. Toen actes ingepakt en verzonden. Ook brief aan de N.R.Cour. met bericht dat Ds.L.v.Maanen het beroep had aangenomen, waarvan heden de tijding was gekomen. Van 12½ tot 1½ naar de societeit. Daarna naar 't aanleggen der Zierikzeesche stoomboot wezen zien en toen gegeten. Na den eten een walletje gewandeld.

9.11.1883: De lucht zag in het westen erg vreemd, alsof pas de zon was ondergegaan.

2.12.1883: Om half 10 te kerk gegaan. De kerk was stampvol. Betje en Ploontje gingen ook. Ds.van Manen, die zijn intree zou doen werd bevestigd door Ds.Zegers uit Gorinchem. De kerk duurde tot half 12. Toen couranten gelezen en tijdig gegeten. Gunning kwam te 1 uur nog een kort bezoek brengen en een glas madera gebruikt. Te 2½ ging inmiddels de kerk weer aan. Ds.van Manen deed zijn intree. Niettegenstaande het regenachtige weer was het stampvol, nog voller dan 's morgens, zoodat er veel buiten moesten blijven. Te half 5 was de kerk uit.

*** Ds.Edward B.Gunning was predikant te Klundert; zie Ravelyn 11/1 onder 5.10.1879

12.12.1883: sNachts had het veel geregend en gestormd. Het stormde geheel den dag. Om 2 uur eens naar het hooge water wezen zien. Het stond tot aan en op de Paradeplaats.

3.1.1884: Om 6 uur kwam D.C.Punt thee drinken en ging te half 7 met mij naar de societeit waar ik voor hem het huis van Dalen veilde en voor van Rijn het hooge huysje. Er was nogal veel volk. Ik bleef tot 9 uur. Het eerste werd ingezet voor 720, het 2de voor 300 gld.

Samenstelling: C.van Mastrigt Noten: C.A.I.L.van Nispen.

24.1.1884: Na koffij drinken met Aartje van Beekum naar het hooge water wezen kijken (het had 's nachts zoo hard gestormd dat ik om half 5 ook opstond evenals Betje en Ploon en bij de kagchel en de lamp tot 8 uur's morgens heb zitten schrijven).

*** Aartje van Beekum was geboren 24 nov 1858 als dochter van C.J.van Beekum en Aartje van Wijngaarden en was dus een nicht van mr.J.v.Wijngaarden.

14.2.1884: Weer heerlijk weer. De stad hing vol vlaggen wegens 't aanteekenen van Naantje van Sliedregt en de gouden bruiloft van Otsen.

*** Te Willemstad 28 febr.1884 gehuwd Cornelis Jan Struijk, 28 jr, bouwkundige, geb.te Willemstad als zoon van Adriaan Struijk en Elisabeth Kiewit, wonende te Rotterdam, met Adriana van Sliedregt, 26 jr, geboren te Willemstad als dochter van Andries van Sliedregt, timmerman en Heyltje Arina Sonneveld, wonende te Willemstad.

15.2.1884: Na thee drinken te half 8 met v.Rijn, vrouw en nicht Aartje naar de societeit gegaan, alwaar maj.Otterloo ons geïnviteerd had op eene danspartijtje. Behalve de familie Maris uit Klundert waren er nagenoeg geen dames. Luit.Khoenmalen speelde piano, luit.Pelletier violoncel en de heer Bloemink reciteerde tot half elf. Toen werd er gedanst. Het duurde tot ruim 2 uur. Toen gingen wij huyiswaarts. Soupeerde nog met een boterham met hoofdkaas en gingen te half 3 naar bed.

*** Met de familie Maris uit Klundert zal bedoeld zijn de familie van notaris Cornelis Willem Maris van Ouwkerk.

25.2.1884: Om 10 uur naar de kaai gegaan en met C.H.Maris een kabeljauw gekocht. Hij sprong nog op 't dek van het vaartuig.

Hij werd bij ons 's middags gesneden en de helft aan C.H.Maris gebracht. Met Aartje een singeltje gewandeld.

11.3.1884: Om 11 uur werd Aartje geroepen voor de boot. Ik bragt haar weg, doch toen wij bij B.Struik een poosje geweest waren, zei hij dat de boot omhoog zat. Toen weer naar huis gegaan en koffij gedronken. Te 12½ kwam hij weer roepen. Zij lag aan "De Zeeland" en een kwartier

later was zij aanboord. Ds.van Manen, die zijn broer aan boord had gebracht ging met mij mee terug.

13.3.1884: Ons buurmeisje Johanna Vermeulen de bruid geworden en daarvoor gevlagd. Na den eten met v.Rijn en C.P.Knook naar Ary Punt gewandeld langs het fort de Hel. D.C.Punt was er ook. Eerst thee gedronken en toen onder een glas warme wijn met wafels tot half 10 gebleven. Lieve lichte maan.

*** Gehuwd te Willemstad 27 mrt 1884: Jacob Vermeulen, 21 jr, schipper, geb. te Ridderkerk, wonende te Amsterdam met Johanna Adriana Vermeulen, 21 jr, geboren te Fijnaart als dochter van Pieter Vermeulen en Lijntje Timmers, wonende te Willemstad.

21.3.1884: Te 12 uur al teruggereeden uit Fijnaart omdat Aart Schippers smiddags zijn broeder mee naar het graf zou begeleiden. Na thee drinken kwam C.P.Knook mij verzoeken naar het sterfhuis van de wed.Schippers te komen om het testament voor te lezen.

Er toen naar toe gegaan, na eerst de wed.W.Schippers gevraagd te hebben er ook naar toe te gaan, 'tgeen zij weigerde. Na afloop nog even bij de wed.W.Schippers geweest en toen bij Andries Schippers tot half 10 zitten praten onder een cognac grokje.

*** Te Willemstad is op 18 mrt 1884 overleden Jacob Schippers, 52 jr, zonder beroep, geboren en wonende te Willemstad, gehuwd met Maaike Burgers.

25.3.1884: Te half 1 kwam C.H.Maris mij verzoeken de advertentie van zijn huis nog eens in de 7bergschen courant te zetten.

Smiddags met Betje nog naar haar huis bewoond door Otte wezen zien, alwaar de stad grond van haar had ingenomen. Te 4½ met v.d.Hil en Keetje in de barouchette naar J.Maris Hzn gereden die jarig was. Een half uur later kwam daar ook zijn broeder C.Maris.

Onder een glas wijn en taartje tot 9 uur gebleven.

*** C.H.Maris was oudburgemeester van Willemstad; hij vertrok in mei 1884 naar Scheveningen.

5.4.1884: Vandaag naar Numansdorp gegaan om met notaris van Drongelen te spreken. Te 3 uur kwam Schippers zeggen dat hij door de wind niet over kon zetten. Toen met A.v.d.Hil even met Struik wezen spreken en te 4 uur weer er heen. Hij besloot mij toen over te brengen. In een veerhengst waren wij in zo'n 20 minuten over, doch voor hem was het moeilijk terug te keren. Hij zette mij uit aan 't eind van den Dam. Voorbij de eerste woning stond C.de Lint al met zijn tilbury om mij af te halen.

18.4.1884: 's Nachts had het zoo hard gevoren dat de slooten digt lagen, waardoor de bloesem der boomen veel zal lijden.

Om half 6 wethoudersvergadering met den Burgemeester en den heer Vroon gehoord over het slaan van een schooljongen.

*** L.J.Vroon is van 1882 1886 onderwijzer geweest aan de openbare lagere school te Willemstad.

20.4.1884: Ploontje en de meid alleen smorgens te kerk geweest. Het was bediening en de kerk duurde tot bij 12 uur.

Om 4 uur met v.d.Hil gereden naar P.P.Maris om zijn zoon den bruidegom en de bruid te filisiteren. Eerst een kop thee en toen een glas wijn gebruikt. Daarna gereden naar de Tonnekreek en bij zijn ouders een sigaar gerookt tot 7 uur. Toen weggereden en bleef ik bij Adam v.d.Hil nog tot ruim half 9 praten.

*** Arie Maris, geb.17 febr.1852, zoon van het raadslid en landbouwer Pieter Pieterszn Maris en van Adriana Koomans, huwde 24 april 1884 te Fijnaart met Francijna Elsje van Dis, geb.5 april 1852 te Fijnaart, dochter van Leendert Janszn van Dis, broodbakker en Tanneke Fuikschot.

13.5.1884: Morgens kwam v.d.Hil mededeelen dat er drie koeyen van zijn broeder waren doodgevonden. Na den eten met B.Struik

in een roeiboort overgevaren naar Numansdorp. C.de Lint die zijn zwager Korteweg en vrouw en zoontje naar het veer had gebracht, nam mij toen mee. Ik was 3 kwartier op 't water geweest.

22.6.1884: Heden vernamen wij uit de courant dat de Prins van Oranje gisteren is overleden. Na thee drinken te 7 uur naar v.d.Hil gegaan, die mij gevraagd had. De pastoor zat er ook en de dominee van Manen kwam er ook. Onder een glas wijn bleven wij tot ruim half elf.

***Prins Alexander, geb.25 aug 1851, overleden 21 juni 1884, was een zoon van koning Willem III en koningin Sophia van Wurtemberg; hij was grootmeester van de loge der vrijmetselaars. Met hem stierf het huis van Oranje in de mannelijke lijn uit.

2.7.1884: Zeer heet weer. Om 9 uur wezen luisteren naar het openen der stembriefjes. V.d.Hil had 53 en v.Rijn 48 stemmen en 1 blanco. Na thee drinken pensioen aan de oude weesmoeder gebracht. Te 7½ kwam van Rijn mij afhalen om v.d.Hil te gaan filisiteren. Ary Sonneveld ging ook mee. C.Knook senior en junior kwamen ook en onder een fiksch glas wijn bleven wij tot 10 uur. Met aardbeien gesoupeerd.

***Adam Philippus van den Hil (1840-1924) was raadslid van 1884-1902; Hendrik Anthonie van Rijn, burgemeester van Willemstad, werd in 1885 tevens lid van de raad; hij bleef dit tot zijn vertrek uit de gemeente in 1901. Ary Sonneveld was wethouder.

***De oude weesmoeder is Barbara van der Linden, geboren 30 juni 1805 te Willemstad. Samen met haar man was zij als weesmoeder in het weeshuis gekomen en haar man als weesvader. Haar man, Johannes Karstens was op 15 febr.1869 overleden; de vacature van weesvader werd toen niet aangevuld. Wegens haar hoge leeftijd boden de regenten van het weeshuis haar per 1 mei 1881 ontslag aan met toekenning van een pensioen van 2 gulden per week; zij aanvaardde dit ontslag. Zij genoot dit pensioen tot haar overlijden in januari 1894

17.7.1884: Weer warm weer. Betje gevoelde zich vrij goed en had een goede nacht gehad. Publicaties geschreven. Met de post mijn acte en repertoire en bewijzen eedsaflegging voor L.Korteweg en de Erven wed.Kole ontvangen. Betje was smorgens al opgekomen en bleef op tot wij gingen eten. Toen werd zij weer brakerig en ging weer naar bed en heeft toen een worm uitgebraakt.

19.8.1884: Met Ary Sonneveld naar buiten wezen zien alwaar een schip met de kabel voor de onderzeesche telefoon was aangekomen.

***In 1881 was in Amsterdam het eerste Nederlandse telefoonnet geïnstalleerd. Kosten van aansluiting f.118,-! In 1884 werd er de 1100ste aansluiting gerealiseerd. Het platteland volgde pas later. vM.

24.8.1884: Heden is zuster Antje jarig. Zij had onderscheidene brieven van de familie. Na den eten in de tuin gegaan en even in 't portaal van de kerk het schreeuwend preken van een evangelist gehoord. Aan tafel gegaan was er keurige zalm (een van 16 pond). Wij zaten met ons 15 aan tafel. Eerst een lekker glas muscaat. Toen pommieragassol en vervolgens een goed glas champagne. Tot 8 uur getafeld. Na thee drinken ging ik een wandeling maken met C. van Beekum langs het slot. Het was een prachtige avond met mooien sterrenhemel.

***De geneesheer C.van Beekum was gehuwd met Aartje van Wijngaarden; dit gezin woonde te Noordeloos. Zie Ravelyn 12/1 onder 8.10.1882. Zou met het slot het Mauritshuis bedoeld zijn?

9.11.1884: Smorgens niet te kerk gegaan. Ploontje ging alleen met de meid. Weer heerlijk weer. Na koffie drinken met v.d.Hil een bezoek gebracht bij mijn buurman P.Vermeulen en aldaar een borreltje gebruikt. Toen naar 't hoofd gegaan alwaar de stoomboot Stad Zierikzee no 2 in de haven was gekomen, zeer lek zijnde, terwijl de passagiers aldaar waren afgezet om over land hun reis te vervorderen. Smiddags kwam de kapitein van de stoomboot om protest te doen opmaken hetgeen ik savons deed.

***De buurman was Pieter Vermeulen, geboren 1 nov.1819 te St.Maartensdijk, schipper, gehuwd met Lijntje Timmers, geboren 1 mei 1830 te Willemstad. Het gezin, dat zich op 23 mei 1883 komende van Fijnaart aan het adres A 45 (nu Voorstraat 46) had gevestigd, telde vijf kinderen, allen geboren te Fijnaart.

24.11.1884: Smorgens regende het knapjes Om 10 uur was het vergelijkend examen op 't raadhuis voor hoofdonderwijzer te Oudenmolen. Er waren twee sollicitanten Reitsma en Langeweg. De schoolopzieners v.d.Grinten en Tideman kwamen pas om 11 uur. Daar het zoo glad was om te rijden. De heer v.Geluk nam het examen af. Te half 1 gingen v.d.Hil en ik naar de

vergadering van DVW om te balloteren. Toen met de examinatoren en leden van de Raad en v.Dis en J.Timmers koffij en brood in de societeit gebruikt. Te 2 uur weer het examen op school voortgezet tot 4 uur. Even in de societeit een borreltje gaan gebruiken en aldaar gedineerd met ons twaalven. (v.d.Grinten, Tideman, v.Geluk, J.v.Dis, J.Timmers, Dirk en Ary Punt, Adr.Timmers, A.v.d.Hil, v.Rijn, P.de Rooijen en ik). Er werd een stevig glas wijn gebruikt. Tot half 9 getafeld. Toen gingen de meesten weg, doch ik ging met v.Rijn, v.Dis en v.d.Hil nog naar de algemeene repetitie der rederijders zien, doch te half 10 ging ik huiswaarts en spoedig te bed.

***De heer Van Geluk was hoofdonderwijzer te Dinteloord en leidde ook op voor de onderwijzersacte.

***DVW is Door Vriendschap Werkzaam

***Benoemd werd Langeweg (zie 18.2.1885 hierna)

25.11.1884: Van half 10 tot half 11 vergadering burgmr. en weth. Toen courant gelezen en daarna tot etenstijd aan de deeling van v.d.Tempel gewerkt. Keurige hoofdkaassoep gegeten. Te 4 uur weer met v.d.Hil gewandeld doch niet lang daar het zoo koud was. Van 5 7 aan de deeling gewerkt en toen naar de rederijdersvoorstelling. Het was vrij vol. Zij gaven 2 stukken (hoe 2 vrijers tot den trouwdag kwamen in 2 bedrijven en Toneelstudieen van Justus van Mourik). Van Rijn had zijn piano voor dien avond afgestaan. Te elf uur was het afgelopen en ging ik naar huis.